

Datum
2015-02-24

Dnr
00370-2015
Ert Dnr
M 9088-14

Mottagare
Mark- och miljööverdomstolen
Svea Hovrätt

Handläggare
Åsa Gunnarsson
Enheten för miljöprövning och miljötillsyn
asa.gunnarsson@havochvatten.se

Direkt
010-698 60 35

Yttrande i överklagat mål angående bristfällig avloppsanläggning på fastigheten borttagen uppgift enligt GDPR, Vaggeryds kommun

Havs- och vattenmyndigheten har förelagts att yttra sig och då särskilt i frågan om rekommenderade skyddsavstånd. Myndigheten lämnar här följande yttrande.

Havs- och vattenmyndighetens inställning

Havs- och vattenmyndigheten anser att det är viktigt att det skyddsavstånd på 1 m mellan infiltrationsnivå och högsta grundvattennivå som rekommenderas i de allmänna råden (NFS 2006:7) hålls annars ökar risken för förorening av grundvattnet.

I Naturvårdsverkets allmänna råd, (NFS 2006:7), under avsnittet lokalisering finns rekommendationen att det vertikala avståndet mellan infiltrationsnivå och högsta grundvattennivå eller berg inte bör understiga 1 m när avloppsvatten tillåts infiltrera i mark. Motiveringen till detta råd ges i ”Små avloppsanläggningar, Handbok till allmänna råd, handbok 2008:3” där det på sid 49 och framåt framgår att den viktigaste försiktighetsåtgärden för att motverka risker för framförallt hälsa är tillräckliga skyddsavstånd då avloppsvatten infiltreras till grundvatten. Den allra största delen av förorenande ämnen och mikroorganismerna avskiljs i biohuden och i den omättade marken ovanför grundvattenytan. För att den mikrobiella avdöningen ska bli tillfredställande behöver säkerhetsmarginal finnas så att avståndet mellan infiltrationsytan och högsta grundvattenytan inte understiger 1 m under någon del av året.

Vid bedömningen av om skyddsavståndet är tillräckligt är det viktigt att man dels tar hänsyn till nivån för högsta grundvattenytan under året och dels att extrema händelser som till exempel långvariga och omfattande regn, som är svåra att förutse och planera för, kan kräva extra säkerhetsmarginaler. Det är också viktigt att de platsspecifika förhållanden som råder vid tillfället då provgrop grävs dokumenteras och bedöms.

Enligt de uppgifter från SGU som miljö- och byggnämnden i Vaggeryds kommun lämnat till mark- och miljööverdomstolen, var grundvattennivåerna *under* normal nivå i regionen kring Vaggeryd vid

tiden för inspektionen och det var därför troligen inte årets högsta grundvattennivå som då observerades.

Havs- och vattenmyndighetens erfarenhet är att kommunens inspektörer vid tillsyn ofta identifierar grundvatteninträngning i infiltrationsbäddar som en vanlig orsak till att avloppsanläggningar slutar att fungera och det är därför sannolikt att små avlopp i många fall kan vara en källa till problemen med bakterier. Att många enskilda brunnar verkligen är påverkade av bakterier visar en studie som Socialstyrelsen gjorde 2007. Studien visar att i genomsnitt 20 % av alla enskilda vattentäkter hade otjänligt vatten. I grävda brunnar var siffran högre än så – 35%. Bara 20% av brunnarna var tjänliga, och 60% var tjänliga med anmärkning. Den vanligaste orsaken till kvalitetsproblemen var för höga halter av bakterier, ofta E.coli. (Socialstyrelsen 2007, *Dricksvatten i enskilda brunnar*).

Havs- och vattenmyndigheten anser att det är mycket viktigt och en grundläggande förutsättning för att en anläggning ska fungera, att lokaliseringen blir rätt från början. En väsentlig fråga är att se till att anläggningen placeras på minst en meters vertikalt skyddsavstånd från högsta möjliga grundvattennivå. Om detta är svårt att utreda och bedöma i det enskilda fallet bör försiktighetsprincipen tillämpas, vilket innebär att inspektören inte kan göra avsteg från det rekommenderade skyddsavståndet vid anläggandet. Om inte tillräckligt skyddsavstånd kan uppnås är det inte lämpligt att anlägga en infiltrationsanläggning eftersom det innebär risk att grundvattnet förorenas.

I det aktuella målet tyder utredningen på att anläggningen är fel lokaliserad och risk föreligger för att den inte fungerar så att den uppfyller kraven i 9 kap 7 § miljöbalken. Anläggandet av den nya infiltrationsanläggningen någon gång under 2007/2008 har inte föregåtts av någon anmälan till miljö- och byggnämnden, varför någon utredning och bedömning av lokaliseringens lämplighet och behovet av eventuella skyddsåtgärder inte kunnat göras.

Havs- och vattenmyndigheten delar inte mark- och miljödomstolens bedömning att anläggandet av en ny infiltrationsanläggning inte skulle vara anmälningspliktig. Av NFS 2006:7 framgår att åtgärder som att gräva om en markbädd eller att lägga nya infiltrationsrör i en infiltrationsanläggning bör anses vara en sådan åtgärd som ska anmälas (sid 9). Om man dessutom ändrar platsen för en befintlig infiltration bör detta betraktas som en omlokalisering som kräver nytt tillstånd (s. 8). I det nu aktuella målet framgår inte att det skulle vara frågan om en omlokalisering. Havs- och vattenmyndigheten anser därför att fastighetsägaren här varit skyldig att innan man ersatt den gamla infiltrationen skulle ha anmält åtgärden till den kommunala nämnden. Om en sådan gjorts är det troligt att risken för grundvatteninträngning hade uppmärksamats och föranlett relevanta åtgärder.

Beslut om detta yttrande har fattats av t.f. avdelningschefen Ann Lundström, efter föredragning av utredaren Åsa Gunnarsson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även deltagit verksjurist Ann Dahlberg.

Ann Lundström